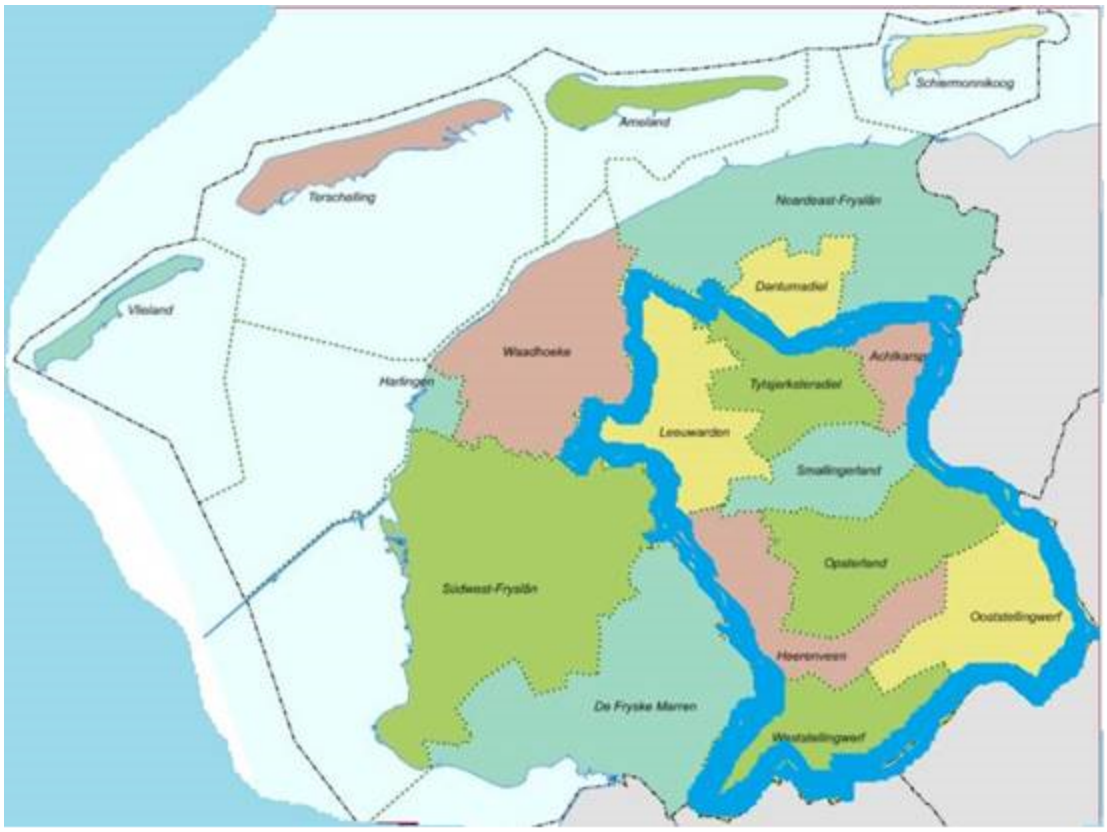
Gemeenschappelijke Regeling Sociale werkvoorziening ''FRYSLÂN''

JAARSTUKKEN 2023

INHOUDSOPGAVE

1 ALGEMEEN 4

2 VAN DE VOORZITTER 5

3 BERICHT VAN HET BESTUUR 6

4 JAARVERSLAG 8

4.1 Programmaverantwoording 9

4.1.1 Algemeen 9

4.1.2 Ontwikkeling van binnen naar buiten 9

4.1.3 Personele bezetting 9

4.1.4 Ziekteverzuim 10

4.2 Resultaatanalyse 10

4.2.1 Algemeen 10

4.2.2 Doorbelasting naar Caparis en Bijdrage GR 10

4.2.3 Loon- en personeelskosten Sw 11

4.2.4 Financieringskosten 11

4.3 Verplichte paragrafen BBV 11

4.3.1 Weerstandsvermogen, kengetallen en risicobeheersing 11

4.3.2 Onderhoud kapitaalgoederen 12

4.3.3 Financiering 12

4.3.4 Verbonden partijen 13

4.3.5 Bedrijfsvoering Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

4.3.6 Rechtmatigheid 15

4.3.7 Begrotingsrechtmatigheid 16

5 JAARREKENING 17

5.1 Balans per 31 december 2023 (na resultaatbestemming) 18

5.2.1 Overzicht van baten en lasten 2023 19

5.2.2 Overzicht van baten en lasten per taakveld 2023 20

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 21

5.4 Toelichting op de balans 25

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 28

5.6 Kengetallen 31

6 OPMAAK EN VASTSTELLING 32

7 SAMENSTELLING VAN BESTUUR PER 31 DECEMBER 2023 33

8 RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING BESTUUR 34

9 CONTROLEVERKLARING 35

BIJLAGE (GEEN ONDERDEEL UITMAKEND VAN DE JAARREKENING) 36

NORMENKADER RECHTMATIGHEID 2024 FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

NORMENKADER T.B.V. RECHTMATIGHEIDSCONTROLE. FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

1 Algemeen

De Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening 'Fryslân' (GR Sw 'Fryslân') is een samenwerkingsverband van de gemeenten Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland, Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf.

De GR Sw 'Fryslân' heeft tot doel de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en daaruit voortvloeiende voorschriften uit te voeren voor de acht aangesloten gemeenten. De uitvoering van de Wsw heeft het bestuur van de GR opgedragen aan Caparis NV.

Het bestuur van de GR wordt gevormd door leden van de colleges van B&W van de aangesloten gemeenten. Het bestuur voert de regie op de uitvoering van de Wsw. Er wordt samengewerkt aan de hand van een bedrijfsvoering regeling.

De overlegvorm van de GR is hierdoor beperkt tot de momenten van financiële besluitvorming aangaande de bedrijfshuishouding van de GR en eventuele aanverwante onderwerpen.

De GR SW ‘Fryslân’ vergadert gemiddeld driemaal per jaar.
Hierbij is de bestuurder van Caparis NV aanwezig, als adviseur van het bestuur.

2 Van de Voorzitter

Voor u ligt de verantwoording en de jaarrekening 2023 van de GR SW ‘Fryslân’.

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Tegelijkertijd is de Wet sociale werkvoorziening gewijzigd en is instroom in de sociale werkvoorziening niet meer mogelijk. Dit betekent dat de sociale werkvoorziening op termijn zal verdwijnen.
Het stoppen van de instroom heeft niet alleen gevolgen voor de GR, maar ook voor de uitvoeringsorganisatie, Caparis NV. De opdracht van de GR aan Caparis NV zal immers kleiner worden.

Doordat de opdracht van de gezamenlijke gemeenten als gevolg van deze wet afneemt, is voor de continuïteit van de Sociale Werkvoorziening instroom op essentiële plekken binnen Caparis NV van belang. Dit gebeurt buiten het gezichtsveld van de GR en vindt plaats in de verhouding tussen Caparis NV en de individuele gemeenten. Maar het heeft ontegenzeggelijk raakvlakken en invloed op de Sw medewerkers binnen de Gemeenschappelijke Regeling. We volgen deze ontwikkeling met meer dan gemiddelde belangstelling.

De Sw bevindt zich momenteel in bijzonder vaarwater. In 2023 is voor een groep werknemers als gevolg van aanpassing van het WML een betere inkomenssituatie gecreëerd. Het ministerie van SZW was erg moeizaam te bewegen om voor de cao sw een aanpassing te doen voor de werknemers. Uiteindelijk is in december 2023 ook deze cao aangepast, waardoor onrust binnen de organisatie enigszins is afgenomen.
In het jaar waarin bestaanszekerheid hét grote onderwerp was bij landelijke verkiezingen, toont het lef om hiervoor in de praktijk te blijven strijden. SW bedrijven en hun werknemers hebben dat gedaan en dat verdient een compliment.

Dat de aanpassing van de cao is gefinancierd uit een pot die beschikbaar is voor investeringen in infrastructuur SW-bedrijven voelt als een sigaar uit eigen doos. De lobby op dit onderwerp en de toekomst van SW-bedrijven gaat onverminderd door en zal ongetwijfeld leiden tot fatsoenlijke hervorming van deze sector.

De Sw-bedrijven ontwikkelen zich steeds meer tot Sociale ontwikkelbedrijven. Ook de uitvoeringsorganisatie van GR Sw Fryslân, Caparis, heeft hier mee te maken. Om stabiliteit te bieden in bedrijfsvoering en financiën is instroom van nieuwe doelgroepen gewenst. Via de perspectiefgroep zijn hiervoor afspraken gemaakt en is een goed perspectief gecreëerd voor de uitvoeringsorganisatie. Deze ontwikkeling wordt afgestemd met alle deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling en is van belang voor alle stakeholders. De uitvoeringsorganisatie biedt immers een belangrijke plek aan de werknemers uit alle deelnemende gemeenten.

In de kamerbrief van december 2023 is door de minister opnieuw aandacht gevraagd voor een goed perspectief ten behoeve van de SW bedrijven. De GR volgt deze ontwikkelingen op de voet, opdat onze werknemers een goed perspectief hebben voor hun werkomgeving. Onomstotelijk staan hierin de borging en aandacht naar onze Sw-werknemers centraal.

De werknemers van de Gemeenschappelijke Regeling verdienen een goede en veilige werkplek.
We hebben geconstateerd dat dat in 2023 opnieuw het geval was.

Drachten,

Abel Reitsma
Voorzitter GR Sw ‘Fryslân’

3 Bericht van het bestuur

Bestuur
Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling wordt gevormd door leden van colleges van B&W van de aangesloten gemeenten. Het bestuur handelt vanuit het perspectief van de bedrijfsvoering regeling die sinds de fair deal van 2019 de leidraad is.
Het bestuur is in 2023 drie keer (digitaal) bij elkaar geweest. In de vergaderingen is aandacht geweest voor onderwerpen als begroting, jaarrekening, rol en positie SW raad.

De dienstverleningsovereenkomsten 2020-2024 en 2025-2029
De samenwerking tussen gemeenten, GR Sw Fryslân en Caparis is vorm gegeven via zgn. tripartite dienstverleningsovereenkomsten. De invulling en uitvoering van deze dienstverleningsovereenkomsten vindt met name plaats tussen de individuele gemeente en Caparis NV.
In het jaar 2023 is via een werkgroep een start gemaakt met verlenging van dienstverleningsovereenkomsten voor de periode 2025-2029. Eind 2023 hebben alle gemeenten laten weten de samenwerking door te willen zetten. In 2024 zal dit leiden tot besluitvorming in colleges aangaande de nieuwe dienstverleningsovereenkomsten en eventuele aansluitende besluitvorming.

De toekomst van de sociale werkvoorziening
De toekomst van de sociale werkvoorziening is niet alleen een punt van aandacht en zorg voor de GR Sw Fryslan en haar uitvoeringsorganisatie. De gehele sector staat aan de vooravond van een hervorming. Dit was deels voorzien in de planvorming van het kabinet Rutte IV voor de hervorming van de arbeidsmarkt. De enveloppe voor de arbeidsmarkt (€ 500 miljoen) bevatte ook elementen voor de Sw sector. Door de vroegtijdige val van het kabinet is het de vraag of deze plannen, zeker die van de Sociale Werkvoorziening, een vervolg krijgen in een nieuw te vormen kabinet.
In de kamerbrief van de minister van 21 december 2023 is hierin o.a. onderstaand tekstgedeelte opgenomen:

De afgelopen tijd is nauw samengewerkt met VNG, Cedris, Divosa en met UWV en sociale partners gesproken om deze oplossingsrichtingen uit te werken voor een toekomstbestendige infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. In deze brief beschrijf ik varianten van deze oplossingsrichtingen en schets ik maatregelen die een eerste stap kunnen vormen in de richting van een duurzame infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. De incidentele investeringen van variant twee komen in de periode van 2025 tot en met 2034 neer op in totaal circa € 330 miljoen. Besluitvorming over deze maatregelen en de budgettaire inpasbaarheid kan worden betrokken bij de voorjaarsbesluitvormig en/of overgelaten aan een nieuw kabinet. De structurele investeringen bedragen € 35 miljoen vanaf 2035. Voor 2024 maak ik een bedrag van € 63,9 miljoen euro vrij. Hiermee kunnen gemeenten eerste stappen zetten richting een duurzame infrastructuur.

Het ministerie onderkent de noodzaak voor een duurzame infrastructuur. Deze kamerbrief geeft daarvoor zeker handvatten voor de toekomst. Uiteraard afhankelijk van de accenten die een volgend kabinet hierin kan aanbrengen.

CLIËNTENRAAD (Sw-raad)
De Sw-raad is formeel gepositioneerd binnen de GR. Echter, door de veranderde situatie in uitvoering van beleid was de Sw-raad geïsoleerd geraakt. Daarom is in 2023 in alle deelnemende gemeenten een nieuwe verordening en hieraan gekoppeld mandaatbesluit vastgesteld die het mogelijk maakt dat de Sw-raad zich rechtstreeks wendt tot het management van Caparis NV. Hierdoor is de SW-raad beter in staat om de welzijnsbelangen van de medewerkers te behartigen en heeft hiermee voor de toekomst een bestendige positie verkregen.

Vergaderfrequentie
De Sw-raad is in 2023 in 4 vergaderingen bij elkaar geweest. Ook is er geregeld positief overleg met de afdelingsleider en de Raad van Bestuur. Door het actief ledenwerven in `Leeuwarden en Heerenveen is het ledenaantal met 3 aspirant- leden uitgebreid.

De doelstelling van de SW-Raad is
In de verordening van 2023 is de taak van de Sw-raad als volgt beschreven:
De cliëntraad heeft als taak om desgevraagd of uit eigen beweging het college en/of de college van de deelnemende gemeenten te adviseren over alle aangelegenheden van beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering die betrekking hebben op het terrein van de Wsw en van invloed zijn op de positie van cliënten.

Uit de vergaderingen van de Sw-raad
'Ieder deed positief en actief mee aan de discussies over ledenwerven, contact werkleiders met ziekenregeling, aandacht vragen voor looncompensatie van 10% voor gestegen kosten, aandacht voor brandveiligheid op de locaties.
Mooie discussies zijn er over de terugkerende vraag om duidelijke, makkelijk toegankelijke en begrijpelijke taal te gebruiken.
"Caparis is niet meer dezelfde als 5 jaar geleden". Er wordt beleid gemaakt om mensen naar de arbeidsmarkt te krijgen. De gemeenten moeten zich beter bewust worden van de rol die Caparis kan hebben in deze toetreding.
Er is een vraag naar Mobility gestuurd over de meerwaarde van werk voor de gezondheid van mensen. Er is een Brandbrief naar de VNG gestuurd om te strijden voor voldoende looncompensatie voor SW-medewerkers. '

Specifieke issues van de Sw-raad:

- **Verslaglegging naar andere medewerkers**: Het ledenwerven op de locaties heeft mensen bewust gemaakt van de positie en rol van de SW-Raad. Wij hebben duidelijk gemaakt dat wij discussiëren over het beleid en actief bezig zijn met het welzijn van de medewerkers. Zo blijven we als SW-Raad Caparis in de picture.
- **Het werven van nieuwe leden** blijft ook een voortdurend aandachtspunt. Het blijft belangrijk om van alle vestigingen van het SW bedrijf Caparis NV een vertegenwoordiger in de SW-Raad te hebben. In 2023 is de locatie Drachten benaderd. In 2024 wordt locatie in Heerenveen actief benaderd.
- Een **afvaardiging van de gedetacheerde werknemers** in de SW-Raad is van belang. De communicatie tussen de gedetacheerde medewerkers en het bedrijf Caparis NV blijft een punt van aandacht.
- **Overleg met OR:** Afgelopen jaar is het niet gelukt een datum te vinden voor georganiseerd overleg met de OR. We willen dit in het volgende jaar weer oppakken.
- **Info vanuit de organisatie:** De leden van de SW-Raad hebben samen met de ambtelijk secretaris en de voorzitter in mei en december overleg gehad met de Raad van bestuur van Caparis NV. Diverse vragen over pensioenen, angstcultuur, langdurig zieken, regenboogvlag en talenten binnen het bedrijf zijn met elkaar besproken. Complimenten zijn er voor de organisatie van de talentweek en de opzet van het voeren van talent gesprekken. Door de Raad van Bestuur werd inzicht gegeven in het reilen en zeilen van het bedrijf.
- **Landelijke vertegenwoordiging:** De SW- Raad is lid van Mobility, een landelijke vereniging van cliëntenraden WSW, werk en inkomen en adviesraden Sociaal domein. Mobility komt op voor de belangen van mensen met een arbeidsbeperking of een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Mobility is dit jaar samen gegaan met Ieder(In) om zo meer invloed te kunnen uitoefenen. Ieder(In) is tevens lid van de landelijke cliënten Raad (LCR) en kan hierdoor ook op landelijk niveau aandacht vragen voor de SW-medewerkers.
  De bijeenkomsten worden meestal online georganiseerd.

4 Jaarverslag

- Programmaverantwoording
- Resultaatanalyse
- Verplichte paragrafen BBV

4.1 Programmaverantwoording

4.1.1 Algemeen

Het bestuur van de GR Sw 'Fryslân' is verantwoordelijk voor één programma binnen de hoofdfunctie van de 'Sociale Voorzieningen en Maatschappelijke Dienstverlening' t.w. de *Sociale Werkvoorziening* (Wsw). Deze activiteit wordt aangeduid als het taakveld *Begeleide Participatie* binnen het *Sociaal Domein*.

De GR heeft de uitvoering van de Wsw voor de acht aangesloten gemeenten opgedragen aan Caparis NV. In dit hoofdstuk wordt de omvang van die opdracht tot uitdrukking gebracht en de mate waarin Caparis NV die opdracht heeft kunnen realiseren. Met ingang van 1 januari 2015 is instroom in de Wsw niet meer mogelijk. Dit heeft er onder andere toe geleid dat er met ingang van 2015 geen sprake meer is van een taakstelling.

4.1.2 Ontwikkeling van binnen naar buiten

Met ingang van 2020 zijn er DVO's (dienstverleningsovereenkomsten) afgesloten tussen, gemeente, GR en Caparis NV. De invulling van deze DVO wordt voornamelijk gedaan tussen de gemeente en Caparis NV, middels een kwartaalrapportage brengt Caparis NV verslag uit over onder andere bezetting, IOP-gesprekken en ziekteverzuim.

4.1.3 Personele bezetting

In de hierna weergegeven tabel is de bezetting van Sw-medewerkers

Personele bezetting		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
SW medewerkers in dienst	Fte	1.223	1.261	1.278
Aantal begeleid werken	**Fte**	**105**	**106**	**106**
Totaal	Fte	1.327	1.367	1.384

Uit het overzicht hierboven blijkt dat het gemiddelde aantal Sw-medewerkers in 2023 is gedaald met 55 Fte. De oorzaak hiervan is dat er met ingang van 2015, als gevolg van wetswijzigingen, geen instroom in de Wsw meer plaatsvindt en er wel sprake is van verloop (pensionering, ontslag, overlijden, enzovoorts). In de begroting was naast het verloop als gevolg van pensionering uitgegaan van 1,5% voor niet voorzienbaar verloop zoals bij vrijwillige beëindiging door medewerker zelf, ziekte of overlijden. De begroting van 2023 was al begin 2022 opgesteld. In 2022 was de uitstroom al hoger dan begroot, waardoor het aantal fte in januari 2023 al bijna op het begrote fte zat voor dat jaar. In 2023 zette deze uitstroom zich verder door.

Het aantal Sw-medewerkers geplaatst via een Begeleid Werken-contract is in 2023 licht gedaald t.o.v. 2022. De verlaging van het aantal medewerkers is ook het gevolg van de effecten van de cao Sw. Hierdoor kunnen medewerkers eerder met behoud van salarisrechten minder werken of gebruik maken van uittredingsregelingen.

In 2023 waren er 1.317 SE SW medewerkers in dienst (2022: 1.377 SE). Het aantal medewerkers met een begeleid werkencontract bedroeg in 2023 116 SE (2022: 117 SE).

4.1.4 Ziekteverzuim

In onderstaande tabel is het ziekteverzuim Sw in percentages weergegeven. In deze tabel is onderscheid gemaakt tussen lang en kort ziekteverzuim.

Ziekteverzuim Sw	Realisatie 2023	Realisatie 2022	Begroting 2023
Kort	4,2%	4,8%	6,4%
Lang	13,0%	14,0%	8,2%
Totaal	**17,1%**	**18,8%**	**14,6%**

Het totale verzuim bedraagt 17,1% en is 1,7% lager dan het vorig jaar (was 18,8%). Vorig jaar had corona een negatief effect op het ziekteverzuim. Vanaf het tweede kwartaal van 2023 speelt dit geen of nauwelijks een rol. Wel heeft de algemene stijging van kosten invloed op het welbevinden van onze medewerkers. Medewerkers hebben moeite om in deze tijd de eindjes aan elkaar te knopen. Dat maakt dat het verzuim relatief aan de hoge kant blijft.

Het kortdurend ziekteverzuim Sw bedraagt in 2023 4,2% en is 2,2% lager dan begroot en 0,6% lager dan in 2022. Het lang verzuim is in 2023 4,8% hoger dan begroot en 1% lager dan in 2022. Het langdurend verzuim overschrijdt de doelstelling. Langdurig verzuim is moeilijker te beïnvloeden dan kort verzuim. Vaak liggen er ernstige en langdurige ziektebeelden aan ten grondslag. Hierin speelt mee dat de doelgroep steeds ouder wordt en er geen nieuwe instroom is. Het begrote verzuimcijfer lag boven de branchecijfers.

4.2 Resultaatanalyse

4.2.1 Algemeen

Het bedrijfseconomische deel van de Wsw is aan Caparis NV uitbesteed. Dat heeft tot gevolg dat een aantal zaken niet in dit jaarverslag opgenomen wordt. Het jaarverslag geeft dus geen beeld van de bedrijfsmatige aspecten van de uitvoering van de Wsw in ons werkgebied; daarvoor is ook kennisname van het jaarverslag van Caparis NV nodig.

De begroting voor het jaar 2023 is door het bestuur van de GR goedgekeurd op 25 juni 2022.

4.2.2 Doorbelasting naar Caparis en Bijdrage GR

Alle kosten die door de GR worden gemaakt en direct samenhangen met de loon- en personeelskosten voor de SW medewerkers worden aan Caparis doorbelast.

Alleen overige kosten gemaakt in de GR, zoals de kosten van het secretariaat, de cliëntenraad en accountants- en (mogelijke) advies- en onderzoekskosten worden doorbelast aan de 8 deelnemende gemeenten.

4.2.3 Loon- en personeelskosten Sw

De loonkosten Sw zijn in absolute zin gestegen met € 378.000 ten opzichte van 2022. De gemiddelde loonkosten per Sw-medewerker zijn met 4,64% gestegen (van € 33.884 per fte in 2022 naar € 35.457 per fte in 2023). De gemiddelde loonkosten per SE bedragen in 2022 € 31.457, in 2023 is dit € 32.916.

De GR Sw 'Fryslân' is voor het Sw-personeel aangesloten bij bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Werk en Integratie en past samen met andere rechtspersonen dezelfde pensioenregeling toe. Er is geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies, in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds.

4.2.4 Financieringskosten

De rentelasten zijn in 2023 gedaald met € 5.000 (2023: € 2.000, 2022: € 7.000). De lagere rentelasten worden veroorzaakt door aflossingen op de lopende leningen. In 2023 is de langlopende lening geheel afgelost.

4.3 Verplichte paragrafen BBV

4.3.1 Weerstandsvermogen, kengetallen en risicobeheersing

De vakantiegeld- en vakantiedagenverplichtingen van het personeel met een dienstverband in het kader van de Wsw, zijn niet opgenomen in de jaarrekening van de GR Sw 'Fryslân'. In de balans zijn, in overeenstemming met de regelgeving, geen personele verplichtingen tot uitdrukking gebracht van een jaarlijks gelijkblijvend niveau. Dit is op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) niet toegestaan.

In de paragraaf hierna, handelend over de financiering, wordt aangegeven dat de door de GR Sw 'Fryslân' afgesloten leningen worden doorgeleend aan Caparis NV. Het risico voor de GR Sw 'Fryslân' bestaat daarin dat Caparis NV in staat moet zijn aan de vereiste aflossingsverplichtingen te kunnen voldoen. Echter, in praktische zin is dit geen risico omdat 4 gemeenten die participeren in de GR Sw 'Fryslân' ook aandeelhouder van Caparis NV zijn. Bovendien heeft Caparis NV zekerheden verstrekt in de vorm van pandrecht op voorraden en debiteuren en een hypotheek op het onroerend goed van Caparis NV. Het weerstandsvermogen van Caparis NV is op dit moment toereikend om de lopende verplichtingen op korte - en middellange termijn te voldoen.

Hieronder zijn in een tabel de vanuit de BBV verplichte kengetallen weergegeven.

Verloop van de kengetallen

Kengetallen:			Realisatie 2023	Realisatie 2022	Begroting 2023
netto schuldquote	vaste schulden	A	0	180	0
	vlottende schulden	B&C	4.210	3.539	3.997
	fin.vaste act.	D	0	180	0
	uitzettingen < 1jr	E&G	4.185	3.349	3.847
	liquide middelen	F	25	190	150
	saldo baten	H	44.022	44.274	43.075
berekende netto schuldquote	*(A+B+C-D-E-F-G)/H*		*0,0%*	*0,0%*	*0,0%*
netto schuldquote gecorrigeerd	voor alle verstrekte leningen				
berekende netto schuldquote na corr.	*(A+B+C-E-F-G)/H*		*0,0%*	*0,4%*	*0,0%*
solvabiliteitsrisico	eigen vermogen	I	0	0	0
	totaal passiva	J	4.210	3.719	3.997
berekende solvabiliteit	*I/J*		*0,0%*	*0,0%*	*0,0%*
Current ratio					
vlottende activa / kort vreemd vermogen	(E&G + F)/B&C		1,0	1,0	1,0

Er wordt geen weerstandsvermogen opgebouwd omdat jaarlijks een positief of negatief resultaat wordt afgerekend met de (deelnemende) gemeenten. Daarnaast zijn de hiervoor beschreven risico's van dien aard dat geen eigen weerstandsvermogen noodzakelijk is.
Omdat de exploitatie in zijn geheel plaatsvindt bij Caparis NV en de GR Sw Fryslân in die zin slechts als doorgeefluik functioneert, zijn in feite alleen de kengetallen van belang die iets zeggen over de liquiditeit en solvabiliteit van de GR. De liquiditeit laat zien in hoeverre de onderneming in staat is om haar (directe) opeisbare verplichtingen te voldoen en wordt uitgedrukt in de current ratio: vlottende activa / kort vreemd vermogen. Per balansdatum bedraagt deze 1,0 (2022: 1,0). Dit betekent dat er op korte termijn voldoende liquiditeit is om aan de kortlopende verplichtingen te voldoen.
De solvabiliteit biedt inzicht in de mate waarin de onderneming aan haar verplichtingen kan voldoen en laat zien in hoeverre de onderneming afhankelijk is van schuldeisers. Het kengetal voor de solvabiliteit staat in bovenstaande tabel weergegeven, deze bedraagt ultimo 2023 0,0 % (2022: 0,0%).
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de GR ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De GR heeft inclusief de uitzettingen (verstrekte leningen) aan Caparis, gelijke vorderingen en schulden en tevens zijn de baten in enig jaar zodanig dat de druk van de schuldenlast nagenoeg te verwaarlozen is. Dit blijkt ook uit de berekende netto schuldquote van 0,0 % (waar vanuit de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) een signaalwaarde van 100% wordt gehanteerd).

4.3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De GR Sw 'Fryslân' beschikt niet over kapitaalgoederen, deze behoren toe aan Caparis NV.

4.3.3 Financiering

De GR Sw 'Fryslân' treedt op als financier van Caparis NV. Dit houdt in dat de GR Sw 'Fryslân' onder gunstige voorwaarden geld aantrekt en dat vervolgens onder dezelfde voorwaarden doorleent aan Caparis NV. Daarmee is Caparis NV verzekerd van externe financiering tegen optimale condities. Voor de leningen van de GR Sw 'Fryslân' aan Caparis NV zijn door Caparis NV zekerheden gesteld in de vorm van pandrecht op voorraden en debiteuren. Begin 2007 is een hypotheek afgesloten op het onroerend goed van Caparis NV.

In de financieringsovereenkomst tussen de GR Sw 'Fryslân' en Caparis NV is een plafond opgenomen voor de maximale leencapaciteit van Caparis NV. De maximale leencapaciteit van Caparis NV bedraagt 130% van de waarde van de vaste activa. Per 31 december 2023 heeft Caparis NV geen financiering aangetrokken via de GR Sw 'Fryslân' (2022: 1,45%). Gedurende 2023 is de financiering aan Caparis NV ad € 180.000 afgelost naar € 0.

*bedragen *1.000*

Renterisico(norm)									
berekening met jaarlijks aantrekken		*Jaar T:*	*2023*	*Jaar T+1:*	*2024*	*Jaar T+2:*	*2025*	*Jaar T+3:*	*2026*
1	Rentebeziening		*0*		-		-		-
2	Aflossingen		*180*		*0*		-		-
3	*Renterisico (1+2)*		*180*		*0*		-		-
4	*Renterisiconorm*		*8.615*		*8.379*		*7.981*		*7.559*
(5a) = (4>3)	*Ruimte onder renterisiconorm*		*8.435*		*8.379*		*7.981*		*7.559*
(5b) = (3>4)	Overschrijding renterisiconorm								

	Renterisiconorm				
Berekening					
(4a)	Begrotingstotaal jaar T *)	43.075	41.894	39.907	37.796
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
(4) = (4a x 4b/100)	*Renterisiconorm (van alleen jaar T)*	*8.615*	*8.379*	*7.981*	*7.559*

**) totaal lasten (meerjaren)begroting 2023 o.b.v. vastgestelde begroting 2023*

In 2023 zijn geen nieuwe leningen afgesloten en er zijn geen voornemens om de komende 5 jaar nieuwe financieringen aan te trekken.

4.3.4 Verbonden partijen

De GR Sw ‘Fryslân’ heeft als uitvoerend Sw-bedrijf Caparis NV te Drachten aangewezen. Hiermee wordt slechts een contractuele relatie onderhouden. Er is geen bestuurlijke verbondenheid. De aandelen van Caparis NV zijn in handen van vier van de in de GR Sw ‘Fryslân’ deelnemende gemeenten, namelijk Heerenveen, Leeuwarden, Opsterland en Smallingerland. De GR Sw 'Fryslân' heeft derhalve geen verbonden partijen in de zin van het BBV.

4.3.5 Bedrijfsvoering

De GR Sw 'Fryslân' heeft geen zelfstandige inhoudelijke bedrijfsvoering, maar is doorgeefluik voor arbeidscapaciteit aan Caparis NV. De feitelijke bedrijfsvoering vindt daar plaats.
De bedrijfsvoering van de GR Sw-Fryslân wordt feitelijk uitgevoerd door Caparis NV. De personeels- en salaris administratie, HR activiteiten en de daaraan gekoppelde processen en systemen worden via Caparis geregeld. Feitelijk is van bedrijfsvoering binnen de GR geen sprake, behalve het beheersen van personele en financiële processen. Deze processen worden extern getoetst door de accountant van Caparis NV.
De activiteiten die gedaan worden vanuit Caparis NV voor de GR Sw-Fryslan zijn zoals hiervoor beschreven. In de nieuwe DVO periode 2025-2029 wordt een beschrijving van deze activiteiten toegevoegd als addendum aan de dienstverleningsovereenkomsten tussen Caparis en de GR Sw-Fryslân.

Met de provincie Fryslân is goed contact in verband met het nieuwe financieel toezichtkader voor gemeenschappelijke regelingen. De richtlijnen die daarvoor worden afgegeven zijn onderdeel van de systematiek van begroting en jaarrekening van de GR Sw Fryslân.
De toezichthouders van de provincie Fryslân hebben in het voorjaar een werkbezoek afgelegd aan Caparis NV. Dit heeft geleid tot verbetering van inzicht in de uitvoeringsorganisatie en versterking van de relatie.

Wet open overheid
In het jaarverslag 2022 is opgenomen dat acties ten aanzien van de WOO in 2023 zijn gepland.
In de uitwerking betekent dit, gelet op het profiel van de Gemeenschappelijke Regeling Sw Fryslân (hierna GR), dat de impact van de WOO relatief laag is.
Ten aanzien van de aspecten van de WOO:

- informatiehuishouding
- actieve openbaarmaking
- passieve openbaarmaking
- contactpersoon
- openbaarheidsparagraaf

wordt in de huidige situatie volstaan met het informeren van de inwoners van gemeenten via kanalen van deelnemende gemeenten in de GR om vergaderingen bij te wonen en stukken op te vragen. Hiervoor is in alle (media)uitingen de secretaris van de GR de contactpersoon voor vragen en nadere informatie.
In alle andere gevallen is geregeld dat er tussen de uitvoeringsorganisatie van de GR en Caparis NV een duidelijke communicatie- en informatielijn is aangaande alle zaken die de GR aangaan.
Meer specifiek betekent het per onderdeel het volgende:

De informatiehuishouding
Voor het realiseren van een transparante informatiehuishouding t.a.v. bestuurlijke aangelegenheden is de bestaande werkwijze gecontinueerd. Informatie wordt overzichtelijk gearchiveerd, is toegankelijk en beschikbaar voor actieve en passieve openbaarmaking.

Actieve openbaarmaking
Informatie m.b.t. bestuursaangelegenheden worden, voor zover deze openbaar gemaakt mogen worden, gepubliceerd op de website van de gemeente Smallingerland. In 2023 heeft dit geleid tot publicaties van de vergaderingen en de mogelijkheid tot inzage en opvragen van documenten. Ook andere deelnemende gemeenten publiceren deze informatie.

Het volgende wordt gepubliceerd:

Openbaarmaking	
Documenten	AB
Vergaderstukken	X
Verslagen	X
Agenda	X
Besluitenlijst	X

Passieve openbaarmaking
Onder passieve openbaarmaking wordt verstaan het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een verzoek (Woo-verzoek) uit de samenleving. Voor het indienen van een Woo-verzoek wordt de mogelijkheid geboden op de website. Een Woo-verzoek kan digitaal of per post ingediend worden. Een Woo-verzoek wordt in behandeling genomen en afgehandeld door de contactpersoon.

Contactpersoon Woo
De Woo schrijft voor dat ieder bestuursorgaan één of meer contactpersonen heeft om vragen van burgers te beantwoorden over beschikbaarheid van publieke informatie. Bij de GR SW ‘Fryslân’ is de ambtelijk secretaris de contactpersoon. De contactpersoon is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Woo en verzorgt de afhandeling van de Woo verzoeken.

4.3.6 Rechtmatigheid

Wijziging regelgeving
De regelgeving over de rechtmatigheid in de jaarrekening vraagt om een scherpe afbakening van het rechtmatigheidsbegrip bij gemeenschappelijke regelingen (GR). Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelwijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is echter een minder omvattend begrip. Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer en de vaststelling of deze in overeenstemming met de wet- en regelgeving zijn. Het gaat hierbij zowel om externe regelgeving als de eigen regels en verordeningen. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit betekent dat het noodzakelijk is om te komen tot vastlegging van een normenkader en deze ook ter kennis te brengen aan het bestuur van de GR. In de bijlage 'Normenkader Rechtmatigheid' wordt een overzicht gegeven van de thans bekende, op de GR Sw 'Fryslân' van toepassing zijnde, wet- en regelgeving. Omdat de uitvoering van de activiteiten is opgedragen aan Caparis NV, blijkt het normenkader van de in de GR Sw 'Fryslân' blijvende activiteiten beperkt.

Vanaf begrotingsjaar 2023 heeft er een verandering plaatsgevonden in de verantwoordelijkheden met betrekking tot de rechtmatigheid van de jaarrekening van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Niet langer is het de accountant die vaststelt dat in lijn met wet- en regelgeving wordt gehandeld, maar is het bestuur aan zet. In het jaarverslag is dit jaar dan ook voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen, afgegeven door het bestuur. Hiervoor is het verplichte model gehanteerd, zoals deze in de wetgeving is voorgeschreven.

Kaderstelling
De commissie BBV heeft een Kadernota Rechtmatigheid 2023 uitgebracht, waarin het belang van de rechtmatigheid en de onderlinge verantwoordelijkheden nader zijn uitgelegd. Tevens bevat deze kadernota stellige uitspraken en aanbevelingen. Met stellige uitspraken geeft de commissie een interpretatie van de regelgeving die leidend is. Dit betekent dat stellige uitspraken gevolgd worden. Indien de GR toch een afwijkende interpretatie heeft gekozen, dan hebben we dit expliciet gemotiveerd en is dit kenbaar gemaakt in de jaarstukken.

Het bestuur krijgt de bevoegdheid om de grenzen vast te stellen waarboven er in de rechtmatigheidsverantwoording melding moet worden gemaakt van intern geconstateerde onrechtmatigheden en onduidelijkheden. Het bestuur van de GR heeft besloten een grens te hanteren van 3% van de totale geplande omvang van de lasten. De Kadernota Rechtmatigheid schrijft voor dat deze grens maximaal 3% van de werkelijke totale lasten bedraagt. Voor 2023 bedraagt deze grens € 1.323.810.

Verder dient door het bestuur van de GR afspraken worden gemaakt over de tijdigheid van informeren indien sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid. Het bestuur gaat ervan uit dat uiterlijk bij de behandeling van de jaarrekening het bestuur van de GR geïnformeerd wordt.

Ten slotte dienen er afspraken gemaakt te worden over over- en onderprestatie ten aanzien van hetgeen is afgesproken in de begroting. Het bestuur gaat ervan uit dat indien sprake is van een overprestatie en deze wordt gecompenseerd door direct relateerbare opbrengsten dan wel open einde (subsidie) regelingen deze niet meetelt voor het oordeel. Verder gaat het bestuur ervan uit dat onderprestatie lager dan 10% niet meegewogen wordt in het oordeel.

4.3.7 Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting. Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen dan kan er sprake zijn van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid) aangezien deze lasten buiten het budgetrecht van het bestuur tot stand zijn gekomen. De GR heeft voor de afweging hiervan onderstaande stappenplan begrotingsrechtmatigheid gevolgd zoals deze is opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid 2023

- **Stap 1:** omdat strikt genomen alle afwijkingen van de begroting, begrotingsonrechtmatigheden zijn, deze verzamelen ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording door het bestuur. Bijvoorbeeld alle bestedingen boven het begrotingsbedrag zijn strikt genomen onrechtmatig;
- **Stap 2:** beoordelen of het totaal aan afwijkingen, fouten en onduidelijkheden (ieder afzonderlijk) ten aanzien van het begrotings-, voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium boven de door het bestuur van de GR vastgesteld verantwoordingsgrens komen.

Bij ja:

- **Stap 3:** totaal van alle begrotingsonrechtmatigheden vermelden in de rechtmatigheidsverantwoording.
- **Stap 4:** vaststellen en aangeven welke begrotingsonrechtmatigheden passen binnen het door het bestuur van de GR vastgestelde beleid. Deze begrotingsonrechtmatigheden moeten bij de toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening en bij de programma's en investeringen meer uitgebreid worden toegelicht. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt daarnaar verwezen.
- **Stap 5:** resultaat: resterende begrotingsonrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording toelichten. Hierover legt het bestuur in de rechtmatigheidsverantwoording verantwoording af en kan dit bij het besluit over het vaststellen van de jaarrekening worden betrokken.
- **Stap 6:** overeenkomstig de afspraken met het bestuur van de GR aanvullende informatie opnemen in de paragraaf bedrijfsvoering

Bij nee:

- **Stap 3:** overeenkomstig de afspraken met het bestuur van de GR aanvullende informatie opnemen in de paragraaf bedrijfsvoering

Over 2023 is er een begrotingsoverschrijding geweest van € 1.052.000 (€ 44.127.000 t.o.v. € 43.075.000 begroot), hetgeen veroorzaakt wordt door een toename van de lonen en sociale lasten (€ 1.071.904) en overige cao gerelateerde kosten (€ 22.679). Ondanks dat de uitstroom van medewerkers groter was dan begroot (effect onderbesteding € 1.284.558), kwamen de salariskosten hoger uit. Dit wordt veroorzaakt doordat de CAO stijging hoger is uitgevallen dan voorzien (effect overbesteding € 2.356.462). De gemeenten zijn hierover tussentijds geïnformeerd. Zoals afgesproken zijn deze kosten volledig doorbelast naar Caparis NV. Vervolgens zijn, zoals is afgesproken in de DVO's met de gemeenten, de verschillen tussen de geschatte indexering en de werkelijke indexering in de facturen richting de gemeenten verdisconteerd.

Hierdoor is geen sprake van een door het bestuur te wegen begrotingsonrechtmatigheid.

5 Jaarrekening

- Balans
- Overzicht van baten en lasten
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- Toelichting op de balans
- Toelichting op het overzicht van baten en lasten
- Kengetallen

5.1 Balans per 31 december 2023 (na resultaatbestemming)

x € 1.000

	2023		2022	
ACTIVA				
Vaste activa				
Financiële vaste activa		0		180
- overige langlopende leningen	0		180	
Totaal vaste activa		0		180
Vlottende activa				
Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar		4.185		3.349
- vorderingen op openbare lichamen	2.892		717	
- uitzettingen in 's Rijks schatkist (< 1 jaar)	1.151		1.985	
- overige vorderingen	142		648	
Totaal vlottende activa		4.185		3.349
Liquide middelen		25		190
- banksaldi	25		190	
Totaal liquide middelen		25		190
Totaal Activa		4.210		3.719
PASSIVA				
Vaste passiva				
Eigen vermogen		0		0
Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar		0		180
- onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	0		180	
Totaal vaste passiva		0		180
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar		4.210		3.539
- overige schulden	4.210		3.539	
Totaal vlottende passiva		4.210		3.539
Totaal Passiva		4.210		3.719

5.2.1 Overzicht van baten en lasten 2023

x € 1.000	Realisatie 2023	begroting 2023	Realisatie 2022
Baten			
Bijdrage GR-gemeenten	22	30	16
Doorbelasting aan Caparis	44.000	43.045	44.259
Totaal baten	***44.022***	***43.075***	***44.274***
Lasten			
Lonen en sociale lasten Sw	43.353	42.281	43.304
Vervoerskosten Sw	537	572	544
Overige CAO gerelateerde kosten Sw	215	192	410
Overige kosten GR	22	30	28
Totaal lasten	***44.127***	***43.075***	***44.287***
Financieringsfunctie			
Rente- en overige kosten	-103	0	-6
Doorbelasting rente naar Caparis	-2	0	-7
Totaal financieringsfunctie	***-105***	***0***	***-13***
Resultaat baten, lasten en financiering	***0***	***0***	***0***
Resultaatbestemming	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	***0***	***0***	***0***

5.2.2 Overzicht van baten en lasten per taakveld 2023

x € 1.000		Realisatie 2023	begroting 2023	Realisatie 2022
Taakveld 0.	*BESTUUR EN ONDERSTEUNING*			
0.4	Overhead			
	Inkomensoverdrachten - overige overheden	0	0	0
	Inkomensoverdrachten - gemeenten	22	30	16
	totaal baten	22	30	16
	Salarissen en sociale lasten	0	0	0
	Overige goederen en diensten	22	30	28
	totaal lasten	22	30	28
	Totaal overhead	0	0	-13
0.5	Treasury			
	Inkomensoverdrachten - overige overheden	2	0	20
	totaal baten	2	0	20
	Toegerekende reële en bespaarde rente	2	0	7
	totaal lasten	2	0	7
	Totaal treasury	0	0	13
0.10	Mutaties reserves			
	onttrekkingen	0	0	0
	stortingen	0	0	0
	Totaal mutaties reserves	0	0	0
Totaal taakveld 0. BESTUUR EN ONDERSTEUNING		0	0	0
Taakveld 6.	*SOCIAAL DOMEIN*			
6.4	Begeleide participatie			
	Inkomensoverdrachten - overige overheden	44.000	43.045	44.259
	Inkomensoverdrachten - gemeenten		0	0
	totaal baten	44.000	43.045	44.259
	Salarissen en sociale lasten	44.105	43.045	44.259
	Inkomensoverdrachten - overige overheden	-105	0	0
	totaal lasten	44.000	43.045	44.259
Totaal taakveld 6 SOCIAAL DOMEIN		0	0	0

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Het bestuur van het rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam Sw 'Fryslân' heeft in zijn aanwijzingsbesluit van 27 februari 2002 Caparis NV aangewezen als rechtspersoon ten behoeve van de uitvoering van de Wsw in de zin van artikel 2 lid 3 van deze wet.

De kosten die door de GR worden gemaakt en direct samenhangen met de loonkosten voor SW medewerkers worden aan Caparis NV doorbelast. Zoals in de fair deal afgesproken worden alleen de overige kosten gemaakt door de GR evenredig naar de 8 deelnemende gemeenten doorbelast.

GR Sw 'Fryslân' verstrekt eveneens de noodzakelijke financieringsmiddelen aan Caparis NV. Als zekerheidsstelling heeft GR Sw 'Fryslân' een pandrecht op alle inventaris, machines en voorraden van Caparis NV. Ook het onroerende goed dient als onderpand, daartoe is op 27 januari 2007 een hypotheekakte afgesloten. Deze komt in plaats van een positieve hypotheekverklaring van Caparis NV, afgegeven ten behoeve van GR Sw 'Fryslân' voor alle in haar bezit zijnde onroerende zaken.

De jaarrekening is opgesteld in duizenden euro's. In hoofdstuk 6, bij de vaststelling van de jaarrekening, wordt het voorstel tot resultaatbestemming weergegeven. De begroting 2023 is in het overzicht van baten en lasten weergegeven. Er zijn geen wijzigingen geweest in de begroting met betrekking tot 2023.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

1. Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld onder de veronderstelling van continuïteit van de organisatie en diens activiteiten.
De uitvoering van de Wsw wordt door Caparis rechtstreeks met de gemeenten, die in de GR verenigd zijn, geregeld. Hiervoor zijn zgn. dienstverleningsovereenkomsten afgesloten. Afgesproken is dat Caparis alle lasten van de GR gaat betalen, voor personeel uit de gemeenten waarmee een DVO is afgesloten. Hierdoor ontstaat er geen tekort binnen de GR en is de continuïteit gewaarborgd. In het jaar 2023 is via een werkgroep een start gemaakt met verlenging van dienstverleningsovereenkomsten voor de periode 2025-2029. Eind 2023 hebben alle gemeenten laten weten de samenwerking door te willen zetten. In 2024 zal dit leiden tot besluitvorming in colleges aangaande de nieuwe dienstverleningsovereenkomsten en eventuele aansluitende besluitvorming

2. Schattingen

Om de grondslagen en de regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de gemeenschappelijke regeling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het op grond van het BBV vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

3. Vergelijking met voorgaand jaar:

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

4. *Stelsel en toerekening*

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door het bestuur op 7 december 2018 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld. Aansluitend op dit aanwijzingsbesluit is de bedrijfsvoeringsregeling d.d. 21.08.2019 van toepassing.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, voor zover het BBV niet anders voorschrijft. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

5. Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, las ten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader;
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
  - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota

rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:

- Een verantwoordingsgrens van 3 % (zijnde € 1.323.810) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van € 1.323.810 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen

Balans

Financiële vaste activa
Waardering vindt plaats op basis van de verkrijgingsprijs verminderd met eventuele duurzame waardeverminderingen en aflossingen.

Vlottende activa
De uitzettingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. De uitzettingen hebben een rente typische looptijd van één jaar of korter. Onder de vlottende activa zijn ook de uitzettingen opgenomen die betrekking hebben op het schatkistbankieren.

Liquide middelen
De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste schulden
De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de reeds gedane aflossingen. Vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Netto vlottende schulden
De vlottende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overzicht van baten en lasten

Bijdrage GR-Gemeenten
Deze post omvat de doorberekende overige kosten aan de 8 deelnemende gemeenten.

Doorbelasting aan Caparis
Deze post omvat het saldo van alle integraal aan Caparis NV doorberekende loonkosten van het Sw-personeel.

Lonen Wsw
Onder de lonen worden de loonkosten van de Sw-medewerkers verantwoord. Onder loonkosten wordt verstaan het brutobedrag van de aan het boekjaar toe te rekenen lonen, waarvan het vakantiegeld en de eindejaarsuitkering onderdeel uitmaken.

Sociale lasten en pensioenpremies
De sociale lasten betreffen de ter zake van de werknemersverzekeringen verschuldigde werkgeverslasten, alsmede het werkgeversaandeel in de pensioenvoorziening. Eveneens worden de aan het boekjaar toe te rekenen ziekengelden, WAO-uitkeringen e.d. hieronder tot uitdrukking gebracht.

Vervoerskosten
Vervoerskosten Sw betreft de woon-werkvergoeding die uit hoofde van de cao moet worden betaald aan de Sw medewerkers. Deze kosten worden doorbelast aan Caparis NV.

CAO gerelateerde kosten
De overige cao-gerelateerde kosten Sw betreffen kosten die direct uit de cao Sw voortvloeien en hebben betrekking op onder andere jubilea en de vergoeding vakbondscontributie.

Overige kosten GR
De kosten voor het secretariaat, de cliëntenraad, de accountant en de advieskosten, zijn onder de overige kosten GR opgenomen en behoren tot de overhead.

Rente- en overige kosten
De rentekosten worden berekend op basis van werkelijke kosten.

Vennootschapsbelasting
Door de GR is bij de belastingdienst aangegeven dat met geen van de activiteiten structurele overschotten worden behaald en dat er derhalve geen sprake is van winststreven. Op grond daarvan vormt de GR met geen van de activiteiten een onderneming in de zin van de Wet op de Vennootschapsbelasting.
De belastingdienst heeft aangegeven zich met dit standpunt te kunnen vereniging en heeft daarbij verder aangegeven dat de ondernemingstoets, waaronder de toets aan het winststreven, jaarlijks dient plaats te vinden.

5.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

Financiële vaste activa *x € 1.000*	*2023*	*2022*
Overige langlopende leningen		
Saldo per 1 januari	**180**	660
Aflossingen	**-180**	**-480**
Nieuwe leningen	0	0
Saldo per 31 december	**0**	**180**

De financiële vaste activa hebben betrekking op de aan Caparis NV verstrekte langlopende leningen. De looptijden, rentepercentages en leningsvoorwaarden zijn exact gelijk aan de door de GR Sw 'Fryslân' afgesloten onderhandse leningen en eventuele daarop afgesloten derivaten. In 2023 is het volledige bedrag afgelost door Caparis NV en zijn er geen nieuwe langlopende leningen verstrekt.

De waarde van de overige langlopende leningen is weergeven tegen de oorspronkelijk doorgeleende bedragen. De afgesproken aflossingen zijn eveneens daarop gebaseerd. Er is geen andere waarderingsgrondslag en derhalve ook geen (her)waarderingsrisico.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar *x € 1.000*	*2023*	*2022*
- vorderingen op openbare lichamen	2.892	717
- uitzettingen in 's Rijks schatkist (< 1 jaar)	**1.151**	**1.985**
- overige vorderingen	142	648
Totaal	**4.185**	**3.349**

De vorderingen op openbare lichamen bestaan uit:

- Vordering op NV ad € 2.118.400. Dit betreft het voorschot voor het laatste kwartaal ad € 2.520.000 die begin 2024 is betaald door de NV verrekend met de ontvangen rente schatkistbankieren ad € 105.300 die afgedragen wordt aan de NV en de eindafrekening met de NV € 296.300 (2022: € 514.000 te vorderen) omdat er teveel aan voorschotten in rekening waren gebracht.
- De van de gemeenten te vorderen bedrag over 2023 ad. € 22.115 (2022: € 15.577)
- De over het boekjaar te ontvangen LIV ad. € 665.500 (2022: € 689.000).
- Nog te ontvangen ziekengeld ad. € 53.300 (2022: € 0)
- Nog te ontvangen rente schatkistbankieren ad. € 32.400 (2022: 11.200)

De uitzettingen in 's Rijks schatkist ad. € 1.151.000 (2022: € 1.985.000) hebben betrekking op de verplichte deelname van de GR Sw 'Fryslân' aan het zogeheten 'schatkistbankieren'.
Hierbij worden de (tijdelijk) overtollige liquide middelen dagelijks 'gestald' in een rekening-courantfaciliteit met de Rijksoverheid. De Bank Nederlandse Gemeenten biedt de faciliteit dat het saldo dagelijks automatisch wordt afgeroomd. De belangrijkste geldstromen van de GR lopen dan ook via deze bank.
Het is toegestaan om een drempelbedrag aan overtollige middelen buiten de rekening-courantfaciliteit aan te houden.

De hoogte van dit drempelbedrag is afhankelijk van de begrotingsomvang van de GR. De drempel is voor 2023 berekend op € 861.500 (2,0% van € 43.075.000).
De drempel is met ingang van 1 juli 2021 gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Het gemiddelde saldo over alle vier kwartalen van 2023 is met € 72.987 lager dan het gestelde drempelbedrag.
De overige vorderingen hebben betrekking op:

- Voorschotten met betrekking tot het fietsenplan en FiscFree ad € 94.000 (2022: 121.000)
- Vooruitbetaalde kosten voor vervoersabonnementen en overlopende posten per saldo ad € 48.000 (2022: € 13.000).

De overige vorderingen zijn tegen nominale waarden opgenomen. Het betreffen actuele (berekende) vorderingen waarvan op het moment van het opmaken en vaststellen van deze vorderingen, geen risico's bekend zijn over het niet binnenkomen van de bedragen. Bij de waardering van de vlottende activa is derhalve geen risico van oninbaarheid.

Liquide middelen *x € 1.000*	*2023*	*2022*
- banksaldi	25	190
Totaal	**25**	**190**

De liquide middelen van de GR Sw 'Fryslân' worden aangehouden bij de BNG (€ 25.000).

Vaste passiva

In 2015 is een bestemmingsreserve gevormd waarmee wordt voorzien in de aanpassing van het beleid rond de herstructurering van Caparis NV als gevolg van de invoering van de Participatiewet met ingang van 1 januari 2015. Dit is in 2020 geeffectueerd. Vanaf dat moment is er geen sprake meer van eigen vermogen.

Langlopende schulden

Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen *x € 1.000*	*2023*	*2022*
Saldo per 1 januari	**180**	**660**
Aflossingen	**-180**	**-480**
Nieuwe leningen	0	0
Saldo per 31 december	**0**	**180**
Rentevoet	**1,78%**	**1,89%**
Rentelast	2	7
Looptijd van de langlopende schulden		
- Aflossing komend jaar	**0**	**180**
- Looptijd korter dan 5 jaar	0	0
- Looptijd langer dan 5 jaar	**0**	**0**
Totaal	**0**	**180**

Alle geldleningen zijn verstrekt door binnenlandse banken. Het in 2023 af te lossen bedrag bedroeg € 180.000.

De rente typische looptijd van de schuld is langlopend. Per 31-12-2023 resteert er geen lening meer. De laatste aflossingstermijn verviel in september 2023.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar *x € 1.000*	*2023*	*2022*
- overige kasgeldleningen	0	0
- overige schulden	**4.210**	**3.539**
Totaal	**4.210**	**3.539**

Bij de overige schulden zijn de volgende bedragen opgenomen:

- te betalen loonheffing, pensioenpremies en personele inhoudingen € 1.231.000 en btw € 2.520.000 (2022 resp. 1.159.000 en € 2.205.000);
- op balansdatum te betalen - en vooruit ontvangen posten, waaronder crediteuren ad € 12.000 (2022 € 18.000) en nog te betalen kosten ad. € 111.000 (2022 € 110.000);
- Rekening-courant NV ultimo 2023 ad. € 114.000 (2022: € 47.000).
- Overige inhoudingen personeel ad. € 221.900 (2022: € 11.200) Dit bevat o.a. de 13^{e} periode inclusief de CAO-verhoging per oktober van € 215.000.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Dienstverleningsovereenkomsten met de aangesloten gemeenten
Als gevolg van de gemaakte afspraken in de fairdeal tussen de 8 gemeenten en Caparis NV is de relatie tussen de GR en de 8 gemeenten sterk veranderd. Er heeft een herstructurering van de dienstverlening aan de gemeenten plaats gevonden, deze verloopt nu rechtstreeks vanuit Caparis NV. Sinds 2020 is enkel nog Sw-personeel in dienst van de GR Sw 'Fryslân'. De ambtenaren die nog in dienst waren van de GR, zijn per 1 januari 2020 in dienst gekomen bij Caparis NV. Alle kosten die door de GR worden gemaakt en direct samenhangen met de loonkosten voor SW medewerkers worden aan Caparis NV doorbelast. Zoals in de fair deal afgesproken worden alleen de overige kosten gemaakt door de GR evenredig naar de 8 deelnemende gemeenten doorbelast.

Vakantiegeld en –dagen
De opgebouwde rechten met betrekking tot het vakantiegeld bedragen € 1.422.531 (2022: € 1.433.889).

De waarde van de vakantiedagen bedraagt per einde boekjaar € 2.578.000 (137.700 uren). In 2022 was dit bedrag lager (€ 2.579.000) bij een hogere aantal vakantiedagen 1 47.600 uren). Bij de bepaling van de reservering voor 2023 is rekening gehouden met een verhoging van het uurloon (30%).

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Overige bedrijfsopbrengsten
Dit betreffen de loonkosten van het gedetacheerde Sw-personeel wat is doorbelast aan Caparis NV en de aan de gemeenten doorberekende overige kosten.

Lonen, salarissen en sociale lasten SW

Lonen, salarissen en sociale lasten SW *x € 1.000*	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Loonkosten	35.921	33.626	35.543
Sociale lasten	**6.166**	**5.772**	**6.135**
Pensioenpremie	3.080	2.883	3.221
Ontvangen ziekengeld/WAO/LIV/CRTV	**-1.814**	**0**	**-1.595**
Totaal	**43.353**	**42.281**	**43.304**

De begroting is gebaseerd op een realisatie van gemiddeld 1.261 fte's (2022: 1.303 fte's).
Er is een gemiddelde bezetting gerealiseerd van 1.223 fte's (2022: 1.278 fte's). De begrote loonkosten o.b.v. de begroting bedragen € 33.530 per fte. De werkelijke loonkosten bedragen in 2023 € 35.457 per fte en € 32.598 per se. (2022: € 33.884 per fte en € 31.457 per SE). De afwijking ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt, doordat er in de begroting was gerekend met een salarisverhoging van 1,2% in januari en 1,2% in juli. In werkelijkheid is het minimumloon per 2023 verhoogd met 10,15% wat bij Caparis heeft geleid tot een gemiddelde loonstijging van 3,59% per januari. Per juli was er nog een verhoging van 3,13% en in oktober een verhoging van gemiddeld 2,80%.

De ontvangen LIV-vergoeding in 2023 (€ 665.500) was lager dan in 2022 (€ 690.000). Dit komt door uitstroom van medewerkers en de salarisverhoging in 2023. Door de salarisverhoging verviel voor een aantal medewerkers het recht op een LIV-vergoeding.

De ontvangen CRTV (Compensatie transitievergoeding) was in 2023 € 323.300 t.o.v. € 211.700 in 2022.
Door meer toekenningen en ophoging/indexering waren de ziekte-/arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in 2023 (€ 825.200) hoger dan in 2022 (€ 693.300).

Vervoerskosten

Vervoerskosten *x € 1.000*	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Vervoerskosten	537	572	544
Totaal	**537**	**572**	**544**

Deze vervoerskosten Sw bestaan uit de vervoerskosten van Sw-medewerkers die zijn aangewezen op collectief vervoer en de woon-werkvergoeding die uit hoofde van de cao moet worden betaald.

CAO gerelateerde kosten

CAO gerelateerde kosten *x € 1.000*	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
CAO gerelateerde kosten	**215**	**192**	**410**
Totaal	**215**	**192**	**410**

De cao gerelateerde kosten hebben betrekking op de verplichte uitgaven op basis van de cao, hieronder vallen onder andere de vergoedingen voor jubilea- en overlijdensuitkeringen. In 1998 is de Wet sociale werkvoorziening is aangepast, waardoor er in 1997 veel meer medewerkers zijn ingestroomd in SW. Deze medewerkers waren in 2022 allemaal 25 jaar in dienst. Als gevolg van een aanpassing in het BBV is in de jaarrekening 2022 een verplichting opgenomen voor het saldo tijd-voor-tijd uren voor € 93.000. Deze post was niet in de begroting opgenomen. In 2023 is € 13.000 aan deze verplichting toegevoegd.

Overige kosten GR

Overige kosten GR *x € 1.000*	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Overige kosten GR	22	30	28

Onder deze post zijn de direct door de GR Sw 'Fryslân' gemaakte kosten opgenomen, waaronder de kosten van het secretariaat, de cliëntenraad en de accountants- en (mogelijke) advies- en onderzoekskosten. Deze kosten komen ten laste van het resultaat van de GR Sw 'Fryslân'.

Financieringsfunctie

Financieringsfunctie *x € 1.000*	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Rente leningen	**2**	**0**	**7**
Rente rekening courant	-105	0	-13
Doorbelaste rentekosten	**-2**	**0**	**-7**
Totaal	**-108**	**0**	**-20**

Het gemiddelde rentepercentage over de vaste geldleningen bedroeg 1,78% (2022: 1,89%).

De rentekosten € 2.000 (2022: € 7.000) die betrekking hebben op de voor Caparis NV aangetrokken financiering, worden volledig doorbelast aan Caparis NV. Vanaf het 3e kwartaal 2022 is er voor het schatkistbankieren een rentevergoeding ontvangen, het saldo van de financieringsfunctie over 2023 bedraagt € 105.000 positief (2022: € 13.000 positief).

5.6 Kengetallen

Bezetting	2019	2020	2021	2022	2023
Gemiddeld aantal Sw-ers:					
- in fte's	1.526	1.560	1.466	1.384	1.327
- waarvan begel. werken (fte's)	**122**	**117**	**110**	**106**	**105**
- in Se's	1.769	1.677	1.578	1.491	1.430
Opdracht/realisatie t.b.v. deelnemende gemeenten in	***1.719***	***1.630***	***1.529***	***1.442***	***1.382***
Door derden gemeenten geplaatst bij Caparis	50	47	49	49	48
Opdracht incl. derden	***1.769***	***1.677***	***1.578***	***1.491***	***1.430***
Ziekteverzuim Sw	15,70%	14,20%	16,40%	18,80%	17,11%
Ziekteverzuim ambtelijk	**4,20%**	**n.v.t**	**n.v.t**	**n.v.t**	**n.v.t**

6 Opmaak en Vaststelling

Bestemming resultaat

Conform de uitgangspunten in de afspraken van de fair deal is er geen resultaat en vermogen in de GR.
Een resultaatbestemming vindt derhalve niet plaats.

Opgemaakt op 24 maart 2023

Namens het Bestuur

A.P.W. Reitsma, voorzitter	dhr. J. Nijboer, secretaris

7 Samenstelling van bestuur per 31 december 2023

Het bestuur kent per 31 december 2023 de volgende samenstelling:

Mw. L. van der Tuin-Kuipers	- lid	- Gem. Achtkarspelen
Mw. S. Sijtsma	- lid	- Gem. Heerenveen
Dhr. A. Reitsma	- voorzitter/lid	- Gem. Leeuwarden
Dhr. J. Nijboer	- secretaris/lid	- Gem. Ooststellingwerf
Dhr. L. de Vries	- lid	- Gem. Opsterland
Dhr. P. van der Zwan	- lid	- Gem. Smallingerland
Mw. C. de Pee	- lid	- Gem. Tytsjerksteradiel
Mw. H. den Hartigh	- lid	- Gem. Weststellingwerf

Het bestuur wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. Deze rol werd geheel 2023 vervuld door dhr. G. Luinstra (Leeuwarden).

Tabel inzake de bezoldiging toezichthoudende topfunctionarissen

Onderstaand wordt in een tabel een overzicht gegeven van de bezoldiging van de toezichthoudende topfunctionarissen over het jaar 2023. Omdat er geen sprake is van beloningen, vergoedingen en/of uitkeringen aan de toezichthoudende topfunctionarissen, is ter vereenvoudiging niet het voorgeschreven format gehanteerd. De bezoldigingstabel betreft bezoldigingen van € 1.800 of minder.

Functie(s)	Voorzitter of lid	Naam	Gemeente	Ingangsdatum lid bestuur	Einddatum lid bestuur	beloning	belastbare vaste en variable onkosten vergoeding	voorzieningen beloning betaalbaar op temrijn	uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband
bestuur	lid	Mw. L. van der Tuin-Kuipers	Achtkarspelen	jun-22	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	lid	Mw. S. Sijtsma	Heerenveen	jun-22	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	vrz/lid	Dhr. A. Reitsma	Leeuwarden	okt-21	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	secretaris/lid	Dhr. J. Nijboer	Ooststellingwerf	jun-22	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	lid	Dhr. L. de Vries	Opsterland	jun-22	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	lid	Dhr. P. van de Zwan	Smallingerland	jun-22	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	lid	Mw. C. de Pee	Tytsjerksteradiel	jun-22	mrt-26	0	0	0	0
bestuur	lid	Mw. H. den Hartigh	Weststellingwerf	jun-22	mrt-26	0	0	0	0

8 Rechtmatigheidsverantwoording bestuur

Verantwoordelijkheid bestuur Gemeenschappelijke Regeling SW Fryslân
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het bestuur op 24 maart 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het bestuur bepaald op 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en bedraagt daarmee € 1.323.810.

Bevinding
Het bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Hierbij zijn geen afwijkingen geconstateerd.

9 Controleverklaring

Bijlage (geen onderdeel uitmakend van de jaarrekening)

Normenkader 2024 GR Sw Fryslân
t.b.v. accountantscontrole

Accountantscontrole rechtmatigheid
De accountantscontrole is erop gericht vast te stellen dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties getrouw tot stand zijn gekomen. Voor de oordeelsvorming over het financieel beheer besteedt de accountant in ieder geval aandacht aan de volgende criteria:

1. financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan baten en lasten, alsmede de balansposten, zijn tot stand gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting;

2. besteding en inning van gelden door de GR voldoen aan de voorwaarden gesteld in van toepassing zijnde wet- en regelgeving (zie hieronder).

Inventarisatie relevante wet- en regelgeving
Externe wet- en regelgeving:
- Grondwet
  - Burgerlijk Wetboek
  - Algemene Wet Bestuursrecht
  - Gemeentewet
  - Wet Gemeenschappelijke Regelingen
  - Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
  - Besluit Accountantscontrole decentrale overheden
  - Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido)
  - Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden
- Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden
- Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (Ruddo)
  - Fiscale wetgeving
  - Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV
- Wet Normering Topinkomens

Interne regelgeving:
- Gemeenschappelijke Regeling GR SW `Fryslán'
- Samenwerkingsovereenkomst NWSW GR SW `Fryslán' en Caparis 2002
- Financiële verordening ex art. 212 GR Sw Fryslan 2024
- Controleverordening ex art. 213 Gemeentewet GR Sw Fryslan 2024
- Regels ten aanzien van interne beheersing GR SW `Fryslán' 2013
  - Begroting GR SW `Fryslán'
  - Verordening elektronische bekendmaking 2018
  - Van toepassing verklaren regelingen 2017

Overige regels:
- besluiten van Het Bestuur van de GR SW `Fryslán'

Normenkader specifieke activiteiten
Ten aanzien van een aantal specifieke processen en activiteiten kan het normenkader ten

aanzien van de financiële aspecten nader worden geduid:

Proces / activiteit	Interne regelgeving	Externe regelgeving
Salarissen (ambtelijk en Wsw)	Gemeenschappelijke Regeling (GR) Mandateringsbesluit GR-Caparis NV	Fiscale wetgeving Pensioenwetgeving Ambtenarenwet CAO SW Zorgverzekeringswet Wet bescherming persoonsgegevens Gemeentewet Provinciewet Wet Gemeenschappelijke Regelingen Wet Sociale Werkvoorziening Wet Normering Topinkomens
Inkopen	Gemeenschappelijke Regeling (GR)	Besluiten Bestuur GR
Rente	Financiele verordening	Wet Fido
Treasury	Gemeenschappelijke Regeling (GR) Treasurystatuut Mandateringsregeling Caparis NV	Wet Fido Ruddo Gemeentewet Provinciewet